

III. CORPORA INFLAMMABILIA MINERALIA.

Insipida haec, aqua non soluuntur, quae consueto atmosphaerae calore solida sunt, ignis vi facile funduntur, pondus specificum, si cum aliis mineralibus, potissimum metallicis, corporibus compares, exiguum prae se ferunt, facillime flammam capiunt, et fumum alia suaevolentem, alia graueolentem, aut nocentissimum eructant, carbones aut cineres alia, alia liquorem acidum deflagrando relinquunt. Plurima oleis praesertim vnguinosis facile soluuntur.

- I. *Ambra, Ambra grisea, Ambra maritima* (LINN. *Syst. nat. III. p. 283.*), si modo ad hoc naturae regnum spectat, neque potius (v. SCHWEDIAUER philosoph. Transact. Vol. LXXIII. for 1783. P. I. et DONADEI Medecine éclairée par la physique sq. II. n. 3. p. 75.) pro excrementis aluinis physeteris aegrotantis haberi debet, si genuina et bona sit, ex cinereo nigra frequentibusque punctis albis variegata, odoris ambrosiaci, fortissimi et tenacissimi, linguae sensationem imprimens nullam, nisi velis eam, quam olea vnguinosa excitant, fragilis quidem, dum friget, at manu calida tractata cerae instar tenax, acu candente pertusa succum quasi fundens, aquae bullienti superfusa olei instar superficiem eius tegens, et facillime in flammam exardescens, crebro offibus praesertim sepiae, lignorum testaceorumque
- K 2
- fragmen-

fragmentis, lapillis, arena contaminata, oryzae farina, succino, resinis vegetabilibus, benzoë, ladano, styrace, ipsa cera et pice adulterata, aut ex resinis suaueolentibus per artem composita, eo in casu spiritu vini soluenda, qui genuina, nisi intercedat sal causticum, vix tingitur, nedum dissoluere eam valet, quamuis calore bulliente adiutus: Genuina etiam ambra paucissimos post se relinquit cineres, multos adulterata. Optima ambra ad littus insularum, in oceano aethiopico et indico sitarum, praesertim Madagascar et Sumatra, rarius in Oceano septentrionali occurrit; ob frequentissimas eius adulterationes, insigne, quo venit, pretium, et vires viribus moschi similes, vix tamen pares, hodie minoris aestimata, quam olim (I. F. KLOBII historia ambrae. Vitemb. 1666. 4. G. W. WEDEL de ambra. Ienae. 1698. 4.).

Etsi fido experimento comprobari tributa quondam huic ambrae virtus vitam prolongandi (FR. BACON histoire de la vie et de la mort trad. par I. BAUDOIN. à Paris. 1647. 8. p. 229.), et vis aphrodisiaca (KAEMPFER amoenit. exotic. Lemgov. 1712. 4. fasc. 3. p. 618.) vix possit, quae praeter suaueam multis odorem veteres permouit, vt pluribus eam medicamentis compositis ipsique succoladae adiiicerent, non tamen omnis in vnguentis pulueribusque odoratis, potissimum cypriis, consumitur; extra omnem dubitationis aleam positum est, ab eius vsu interno (si quidem drachmae dimidia pondere deglutiat) arteriarum pulsum plenior, celerior, fortior per

per horae spatium reddi, et, conspirante etiam aliorum medicorum experientia, neruos excitari torpidos, BOSWEL (apud CRANTZ mater. medic. et chir. Viennae aufr. 8. I. 1762. p. 146.), turbulentos atque agitatotos pacari, alii obseruarunt; putredini aduersari, PRINGLE (philos. Transact. l. c.); ita vel pulueris forma granorum trium quatuorue pondere saccharo permistum, vel essentia cum vini spiritu (FR. HOFFMANN observ. physico-chemic. selectior. I. p. 60.) ex ea parata, ad guttas decem vel viginti propinata in paralyfi, insultibus apoplexiae atque epilepsiae (FR. HOFFMANN medic. ration. system. IV. 3. p. 21.), palpitatione cordis (FR. HOFFMANN l. m. c. p. 294.), in singultu, vomituque nimis violento (ZACVTVS LVSTANVS opera. Lugdb. 1649. fol.), tussi, imprimis rheumatica (FR. HOFFMANN l. m. c. p. 386. CRATO DE KRAFTHEIM consilior. et epistolar. medicinal. Francof. 1591. 8. l. 37. p. 1039.), qui tamen posterior decocto passularum addi praecipit, atque eandem (*Ordnung oder Präseruation, wie man sich zur Zeit der Pest verwahren, wie die rechte Pest erkennt und curiert werden soll.* Breslau. 1555. 4.) pesti immixti confidenter opponit, opem tulit.

2. *Succinum, Succinum flauum, Succinum electricum* (LINN. *Syst. nat.* III. p. 282.), *Electrum, Carabe*, licet prima eius ex succo vegetabili origo hodiernum negari vix amplius possit, diuturna tamen in sinu telluris mora et continuo cum variis succis mineralibus contactu adeo immutatum est, vt haud parum ab indole refinae abludat; difficilime enim soluitur vini spiritu,

K 3

diffici-

difficilius liquatur igne atque in flammam exardescit, quam resina, cum qua ceterum facili cum oleis praesertim vnguinosis connubio, tenacitatis gradu, indole aquae vim dissoluentem eludente, oleosi acidique principii igne extricandi abundantia concordat.

Est autem ut plurimum flavi (*Carabe citrinum*) coloris, nunc magis in fuscum, nunc magis in rubrum, nunc magis in album (*Succinum album*) vergentis (neque certe interest, cuius coloris fuccinum pro usu medico eligas), rarius pellucidum, quam diaphanum, semipellucidum, subopacum vel opacum, interdum nubeculosum, sola iam frictione et maximopere electricum redditur, et gratissimum odorem spirat, prunis inspersum fumum eiusdem odoris, verum longe fortioris eructat, et vasis clausis igne tortum praeter magnam olei colore et tenacitate diversi spiritum vini renuentis graueolentis copiam (*Oleum succini*), salem exhibet siccum albidum crystallorum forma indutum (*Sal succini*), acidum sui generis. Quamuis in multis Asiae et nostrae potissimum Europae oris occurrat, copiosius tamen reperitur in Sicilia atque ad maris Baltici, copiosissimum a multis retro seculis ad Borussiae littora.

Succinum ipsum, quamuis olim feminis hysteris et obstructione fluxus menstrui laborantibus summopere commendatum, quum neque vlllo corporis nostri humore solvatur, neque in vlllam excretionem manifeste agat, vix aliquid perpetrat; neque multum equidem exspecto ab eius tinctura, siue coquatur cum lixiuio caustico (FR. HOFFMANN observ. physico-

physico-

physico-chemic. l. 2. p. 202. 203.), siue digeratur cum spiritu vitrioli dulci (*Essentia succini* G. pharmacop. Wirtemberg. Stuttg. 1754. II. p. 83.), siue aut cum meraco vini spiritu purissimo (*Essentia succini ordinaria*, Pharmac. Wirtemb. II. p. 84.), aut intercedente sale tartari et praegrediente digestioni distillatione (FR. HOFFMANN l.m. c. 1. p. 60.), paretur quamuis inficias ire nolim, succini aliquid, et vires humoris dissoluentis illi inesse.

At ignis vi in varia corpora diuulsum, quae, dum implicata alia aliis erant, exercere vires suas non poterant, inter efficacia remedia locum meretur: Ita fumus, ex succino prunis insperfo assurgens, princeps materia suffumigiorum, quibus et nares nostras titillamus, et grauem corruptae conclauium *atmospherae* odorem (nequaquam malignam indolem) corrigimus: Idem fumus, pannis laneis exceptus, quibus partes aegrotantes leniter fricantur, discutiendo, in doloribus rheumaticis egregie prodest. Potentius adhuc agunt destillatione sicca ex succino impetrata sal atque oleum; illud repetita sublimatione ab adhaerentis olei parte potiori, hoc iterata distillatione a crassiori picea parte depuratum, vtrumque irritans, interno vsu maximopere excalefaciens, sudorem atque vrinam pellens.

PRAEPARATA.

Succinum praeparatum est Succinum terendo in tenerrimum pollen comminutum.

Sal succini, v. supra.

K 4

Spiritus

Spiritus vel *Liquor cornu cerui succinatus*,
v. supra.

Oleum succini externo potissimum usu venit, tum hysteriarum ac parturientium animi deliquium patientium naribus admotum, quarum nervos potenter refuscitat, tum membris paralyticis, et discutiendi scopo tumoribus frigidis illitum: Sunt qui internum guttarum quinque ad quindecim usum in tetano commendant; efficax in hoc morbo debellando deprehendit RUSH (memoir. of the medic. societ. of London. Lond. 8. Vol. I. 1787.), siue homines infestet siue equos.

Tinctura succini, v. supra. Vires suas liquori potius debere videtur, quo succinum solutum est.

3. *Asphaltum* (LINN. *Syst. nat.* III. p. 279.), *Bitumen iudaicum*, opacum, nigrum, excalescens aut prunis iniectum ingratum odorem spargit, cum spiritu nitri fumante affuso efferuescit, spiritum vini paulisper tingit (THOREY *chemisches Journal.* 6. p. 56.), nec nisi pice aliisque resinis vegetabilibus adulteratum soluitur, Aegyptiis ad condienda cadauera usitatum, in montibus secundariis venularum, nidulorum, guttarum specie, ad Wolgae littora magnis interdum frustis obuium.

Pulueris forma ad grana quindecim exhibitum, siue solum, siue cum saccharo lactis permixtum in fanandis pulmonum vlceribus multum praestitisse, expertum se esse testatur MELLIN (l. c. p. 155.) sed frequentius adhibetur.

PRAE-

PRAEPARATVM.

Oleum asphalti, destillatione sicca ex hoc bitumine extortum, atque iterata distillatione depuratum, odore suo ad petroleum accedens, sapore perinde ingrato, connubium cum vini spiritu inire renuens, ad guttas decem vel quindecim saccharo instillatum, matutino et vespertino tempore ingestum ad sananda interna viscerum, praeprimis pulmonum vlcera (Journal de medecine, chirurgie, pharmacie etc. T. XXIII. 1765. Octobr. n. 8. p. 369. DE COURCELLES Verhandeling. van de Hollandsche Maatschappye de Weetenschappen te Haarlem. P. 8. 1765. fasc. 1. n. 14. p. 475. et P. 9. 1766. fasc. 1. n. 9. p. 603 sq. et P. XIV. 1773. hist. n. 8. TH. HEALDE on the use of oleum asphalti in ulcers of the intestines, lungs and other viscera. Lond. 1769. 8. THEDEN *neue Bemerkungen und Erfahrungen*. Vol. II. 1782. L. FR. B. LENTIN memorabilia circa aërem, vitae genus, sanitatem et morbos Clausthalensium annorum 1774 — 1777. Goetting. 1779.) commendatum, et nisi inflammatio obstaret, tum in hoc morbo, tum in febre variolarum suppuratoria (COURCELLES l. m. c.) cum fructu propinatum.

4. *Petroleum* (LINN. *Syst. nat.* III. p. 278.), *Petroleum*, *Oleum petrae*, *Oleum gabianum*, indole inflammabili et connubium aquae renuente cum oleis vegetabilibus, tenacitate et repellente quasi, quam in vini spiritum exercet, vi, cum vnguinosis, volatilitate, penetrante eoque, nisi per repetitas distillationes depuratum fuerit, graui et tetro odore, et sapore perinde ingrato cum oleis em-

K 5

pyreu-

pyreumaticis conuenit, a vitrioli oleo infuso neque nigrescit, neque calescit, neque cum eo coit, rarius excolor (*naphtham* tunc vulgo appellant, in Persiae prouincia, Veterum Media, obuiam), quam saturatius dilutiusue colore flauo, rubro, nigro infectum in Italia superiori, praesertim monte Chiaro, et Gallia Narbonensi (prope Gabian) frequentius, interdum terebinthinae aut vnguinoso quodam oleo adulteratum; priorem fraudem prodit, si calescat petroleum, odor terebinthinae proprius, et efficacia spiritus vini, qui tunc partem petrolei soluit; posteriorem augurari possis si ab infusa aequali olei vitrioli copia nigrescit, inspissatur, turbatur, et sulphur olet.

Inseruit autem petroleum medicis tam externo, quam interno vsu: Et primo quidem partes frigori quam maxime expositas, e. gr. nasi apicem, manuum, pedumque digitos illo oblitos, contra frigus, quamuis rigidissimum, tuetur, in vulgatissimo quoque frigoris effectū, pernionibus dispellendis, si duabus spiritus salis ammoniaci partibus permixto partes affectae fricando inungantur (MOENCH *systematische Lehre von den Arzneimitteln*. Marburg. 1789. 8. p. 237.), ad membra gelu laesa restituenda, flavicans eius species simili modo adhibita (HÄHNEMANN ap. MONRO l. c. 2. p. 61.), potentissimum subsidium: Dentium dolores sedari petroleo, generis fricando applicato, testatur PLENCK (*Materia chirurgica*. Vienn. 1771. 8.), praeeunte iam DIOSCORIDE (l. c. l. i. c. 85.); neque minus efficax est, externo iam vsu, siue solum, siue (NAEVIUS ap. I. WITTICH consilia,

confilia, obseruationes atque epistolae medicae nobilissimorum Germaniae medicorum. Lipsi. 1604. 4.) cum cera recente [$\frac{3}{8}$] in vnguenti speciem redactum, siue (ROSENSTEIN l. c.) cum allio recenti contuso subactum, dolenti praesertim abdominis regioni illinatur, ad vermes necandos doloresque, quos excitant, fopiendos.

Eodem scopo, vermes scilicet, ipsamque taeniam (MELLIN l. c. p. 55.) debellandi, tum ab aegyptiorum (HASSELQUIST it. palaeft.) tum ab Europae medicis commendatus internus eius vsus fuit, etsi negari non queat, summam eius vim calefacientem crebro obstare, et hominibus plethoricis, aut in sanguinis profluvia procliuibus non posse non nocere: Exhibetur autem guttarum decem, viginti, vel triginta pondere, interdum bis vel ter de die repetito, vel cum aqua, vel syrupo quodam edulcatum, vel cum camphora [$\frac{3}{8}$] et aequali olei terebinthinae copia (MELLIN l. c.) commistum: Si quid vnquam contra epilepsiam praestitit (DIOSCORIDES l. m. c.), ea fuit huius morbi species, quae a vermibus nascitur (G. W. WEDEL de epilepsia, Ienae. 1676. 4.). Petroleum barbadense a duobus ad sex cochlearia, siue solum siue cum spiritu ardente sacchari, siue cum vitrioli acido exhibitum, in lepra aliisque morbis cutaneis pertinacibus aequae ac in cancro occulto interno vsu eximie profecisse nuper fertur (PEIRCE ap. DUNCAN medic. commentar. for 1791. Dec. II. Vol. VI.).

5. *Sulphur* (LINN. *Syst. nat. III. p. 286.*) Odoris, nisi fricetur vel igni exponatur, et saporis, modo purum

purum sit, expers, coloris pallide flauī, quem leni igne liquefciendo in hepaticum conuertit, refrigeratum et denuo consolidescens recuperat; accedente simul aëre igni expositum in flammam caeruleam exardescit, vaporem eructans acidum, colores vegetabilium et animalium plurimos delentem, suffocantem, sibi proprii odoris, penetrantissimum, vt primum corpus quoddam frigidum contingit in guttas confluentem liquoris acidi, vitrioli acidum referentis; clausis vasis igne tortum integrum atque intemeratum vaporis speciem induens, qui refrigeratus in verum denuo sulphur (vocat *Flores sulphuris*), ceterum puluerulentum, redit, cum plurimis metallis, igne adiuuante, coiens, vt tamen ductilitatem et nitoris partem amittant, et, quae difficilius alias liquantur, tam metalla, quam alia corpora eius consortio *facilius* liquentur; aquae et spiritus vini, plurimorumque acidorum, nisi singularia adhibeantur artificia, connubium respuens, tanto facilius in oleis, praesertim vnguinosis, et salibus lixiuiosis, inprimis *fixis*, dissoluendum, cum his saponis speciem, siue *sulphuris*, quod audit, *hepar* efficiens, quod tum aquam tum vini spiritum subit, et acido adfuso aërem siue gas hepaticum dictum, foetidissimum, inflammabile, in aqua tamen soluendum, emittens.

Huic quoque vulgatissimo corpori non raro vitium inest ab immixtis materiis peregrinis metallicis, ferri praesertim et arsenici particulis, illae sublimando leni igne sulphuris eiusmodi portionem
vasis

vasis clausis superstitites, colorem magis minusue griseum, hae summopere noxiae intensius flauum, vel, si maiori paulo copia inhaereant, flammeum sulphuri affricant, fumo quoque, dum sulphur comburitur, flammam circumsepiente et arsenici nidorem spirante, cognoscendae.

Licet haud exiguam sulphuris copiam (vocatur *natiuum*, *nudum*, *virgineum*) paratam iam sistat natura, in montibus praesertim igniuomis atque ex gypso conflatis, perinde ac in thermis, illud tamen neque semper fatis purum est, vt interne adhiberi sine periculo possit, neque, si esset, omnibus illis, quibus opus est, sufficeret laboribus; plurima igitur sulphuris pars, quemadmodum in Italiae variis partibus, ex terris eo foetis, in reliqua Europa ex pyritis et variorum metallorum mineris sulphure grauidis sublimatione, vstulatione, distillatione aliis aliisue modis elicitur, et altera vt plurimum fusione a particulis terreis et metallicis subsidentibus liberata, in baculorum (*magdaleones* audiunt) vel panis placentaeue formam compingitur.

Medici tamen hac forma induto sulphure rarius vtuntur, nisi velis, B. KAEMPFIVM (l. c.) baculos illos abdomini applicatos in obstructis abdominis visceribus tanquam efficax commendasse auxilium; frequentius altera sublimatione magis adhuc depurato, qua peracta pulueris specie adparet, et *florum sulphuris* nomine insignitur; hi tamen flores ab aëre, dum labor iste perficitur, non fatis sollicitate excluso, liberum vt plurimum acidum, linguae iam scrutinio testante, vehunt, fini salutari crebro aduersum;

quare

quare iterato adfusa aqua lauari, et hi *loti sulphuris flores* soli pro interno vsu praecipui a medicis debent.

Et primo quidem externo vsui inferuit sulphur: Nolo diu morari in vsu sulphuris accensi, ab HALESIO quoque ad arcendum pestis contagium commendati (*Gentleman's Magaz.* Vol. 24. for 1754. Dec. p. 543.), et quos emittit, vaporum, ad aërem putridis effluuiis foetidum, corrigendum, in quo adhibendo, ob indolem eius halitu attracti lethalem, ea cautela opus est, vt eo tempore, quo templa, domus, conclauia hoc fumo perfunduntur, fenestris foribusque clausis, omnes homines exulent, neque iterum ingrediantur, priusquam ianuis fenestrisque apertis cum tetro odore omnis sulphuris vapor exierit.

Sed sulphur etiam integrum, cum pinguedine quadam in vnguenti formam redactum, tum haemorrhoidibus dolentibus, tum praesertim scabiolis inungitur, eo fine iam ab ORTOLPHO VON BAYERLAND (*Arzneybuch ze teutsch.* Nürnberg. 1477. fol.), nuperius ab aliis apprime commendatum, tanto efficacius, si eodem tempore interne propinantur flores sulphuris. Poterit autem sulphur aut cum quatuor partibus vnguenti simplicis, et, quo minus odor nimis offendet, exili portione olei citri (*unguentum e sulphure* New Dispensatory Lond. 1765. p. 642.), aut cum axungiae porci duabus partibus, addita praeterea, quemadmodum in Galliae nosodochiis, quarta parte salis ammoniaci (*HVNCZOWSKY medic. chirurg. Beobacht.* Wien. 1783. 8.), vel radice veratri albi (*Vnguentum ad psoram* New dispensatory l. c.), aut cum aequali copia baccarum lauri et vitrioli albi, et cum viginti duabus

duabus axungiae porci recens elotae (*Vnguentum ad scabiem Iafferi*), aut cum aequali vitrioli albi copia, et axungiae porci recentis et lotae partibus quatuordecim (*Vnguentum psoricum* VOGLER pharmac. select. Ed. 3ia. Wezlar. 1792. p. 198) subigi, quo vnguento vel semel de die quarta corporis pars, vel bis terue frustulo (MELLIN l. c. p. 238.) nuci auellanae aequali, genua volaeque manuum (VOGLER l. c. p. 199.), donec omnis scabies euanuerit, et continuato interdum adhuc diutius vsu, inunguntur. Idem vnguentum in capitis tinea et lichenibus adeo opem tulisse auctor est (l. m. c.) Ill. VOGLER: Etiam nodulo, cui inclusum est sulphur, oleo feruido prius intincto, fricari possunt partes scabie infestatae (WATON journ. de medec. chirurg. et pharmac. T. 87. 1791. Maj.): Aqua (¶ij), cum floribus sulphuris (zij) et aequali arsenici albi copia cocta, et sollicite decantata, per octo et plures dies continuos pedes, brachia et dorsum lauari et fricari iubet TRECOURT (memoir. et observations de chirurgie. à Bouillon et Paris. 1769. 8.).

Interno quoque vsu medicis acceptissimi sunt sulphuris flores loti, non tamen perinde aegris, quum non alui modo excrementa (VAN SWIETEN l. c. IV. p. 728.), sed sudor quoque, et ipsa perspiratio insensibilis (BALDINGER ap. REISIG de sulphuris crudi vsu interno. Lipf. 1768. p. 27. 28.), singularem inde adipiscantur foetorem, multis incommodum, atque effluuiis suis argentum aequae ac alia metalla denigret, et nitore suo depriuet: Verum idem effectus luculenter ostendit, sulphur, quamuis aquam humores-

humoresque aquosos non subeat, transire in humores, et transire quidem integra sua natura, et, subtilissimas etiam, secretionum excretionumque officinas, peruagari.

Exhibetur autem sulphur scrupuli dimidii, integri, interdum drachmae dimidia, imo integrae pondere, rarius pilularum, rotularum, trochiscorum, quam pulueris forma, optime cum saccharo aliisque indicationi respondentibus permistum, ut tamen, saburra primas vias obsidente, aut nihil efficiat, aut noceat, atque ob vim irritantem et paulisper excalescentem multa nonnunquam in eius usu circumspicione opus sit.

Promouet autem interno usu transpirationem insensibilem, mucii ex pectore, aluique ipsam excretionem, vermes necandi (VAN SWIETEN l. c. p. 727. LANGGVTH diff. de scabie viua. Vitemb. 1767. p. 32. TISSOT l. c. p. 375. VAN DOEVEREN l. c.) potentia quoque gaudens.

Prodest igitur in morbis, a transpiratione suppressa natis, v. g. in rheumatifinis, et ipsa arthritide vaga, aut cum rob sambuci, aut cum antimonio et gummi guaiaco in pilulas formatum (QVARIN animaduers. practic. in diuersos morbos. Vienn. austr. 1786. 8. c. 15. p. 283 sq.), aut exigua granorum quinque dosi cum salibus mediis exhibitum (MÖNCH l. c. p. 360.); ipsam arthritidem et podagram praecaueri, si quotidie ieiuno ventriculo drachma sulphuris dimidia cum lacte ingeratur, sibi persuasit CHEYNE (essay on the true nature and the true method of curing the gout. Lond. 1722. 8.).

Neque

Neque minor est eius efficacia in morbis cutaneis, ipsis acutis, et adeo peste (DIEMERBROECK de peste. Arnhem. 1640. 4. l. 3. CRATO A KRAETHEIM consil. et epistol. medicinal. ed. a L. SCHOLZ. Hanov. 8. L. IV. 1614. conf. 24. p. 171. et 594.), ipsique similibus febribus, vt DETHARDINGIUS (diff. de sulphure vt praestantissimo bezoardico. Rostoch. 1746.) saluatos fuisse, qui peste hungarica laborantes sulphure vfi sint, mortuos, qui non; et H. CARDILVICIUS in sulphure cum aceto propinato (*von der Pestilenz*. Nürnberg. 1679. 12.) singularem pene pro auertenda peste fiduciam poneret; princeps in chronicis tum sanandis, quemadmodum scabie, ipsorum infantum vbera adhuc sugentium, si mater vel nutrix eius tantum quantum cultri apex capit, deglutiat (ROSENSTEIN *von Kinderkrankheiten, übers. von MURRAY*. 1766. p. 66.), tum si retrogressum fuerit exanthema, illud denuo ad cutis superficiem expellendo (FR. HOFFMANN *medic. ration. systemat. T. IV. P. 5. p. 216. IVNCKER consp. therap. special. 1750. 4. p. 745.*), et morbis ex hac retrocessione natis e. gr. epilepsiae infantum (ROSENSTEIN l. m. c.) asthmatis (IVNCKER l. c. p. 285.) et aliis medendo. Quicquid ad duas drachmas cum vini spiritu gallico hora ante ingruens frigus propinatum (GRAINGER *historia febris anomalae batauae*. Altenb. 1770. 8.) in febribus intermittentibus debellandis effecisse perhibetur, hac eius transpirationem promouente virtute videtur niti.

Eadem certe virtus pectori amicum reddit sulphur, cuius quippe morbi multi a transpiratione sup-

L

pressa,

pressa, alii ab exanthemate retrogradiente natales ducunt; accedit, quod pituitam tenacem pulmones infarciendam, alteram eamque fertilissimam morborum pectoris originem, potenter incidat, atque euacuet; quare iam a DIOSCORIDIS (l. c. l. 4. c. 73.) inde tempore, in asthma, praesertim humido commendatum, assentientibus et multiplici sua experientia comprobantibus praeter alios CRATONE A KRAFTHEIN (l. m. c. L. II. Conf. 7. p. 43. L. III. Conf. 8. p. 71.), vt tamen alio loco L. VII. ep. 4. p. 781. 804. 805.) reiciat, I. HEVRNIO (de morbis pectoris liber. ab OTH. HEVRNIO edit. Leid. 1602. 4.), CARDILVCIO (*Neue Stadt- und Landapothek.* Francf. und Leipz. 1670. 8. p. 508.), TH. WILLIS (pharmaceutica rationalis. Oxon. 4. P. II. 1675), FR. HOFFMANN (l. c. P. 3. p. 382. 385.), V. WOLTTER (*patriotischer Landbader.* 1777. 8.): An in vlceribus pectoris (CRATO A KRAFTHEIM l. c. L. VII. ep. XV. p. 809.) proficit, vel in tussi quoque conuulsua vnicum potens sit remedium (FR. IOS. GVIL. SCHROEDER diss. quaedam ad febrium doctrinam proponens. Marburg. 1766.) dubitare adhuc liceat.

Ex qua virtute, haemorrhoidum caecarum (WERLHOFF observ. de febribus. Hannov. 1745. p. 95. LIPP enchirid. botanicum. Vienn. 1765. p. 69.) dolores aliumque duram eas creberrime comitantem leniat, decidere equidem nolim; monendum tamen est, multa hic circumspeditione opus esse.

Suo porro consortio argenti viui in glandulas saliales, antimonii metallici in ventriculum atque intestina effectum, ipsamque nocentissimam arsenici
 potentiam

potentiam mitigat; hinc non solum remediis, ex his metallis paratis, crebro adicitur, sed interdum etiam, alia tamen forma *indutum*, eo scopo adhibetur, vt virulentos eorum metallorum effectus praeuertat. Ita Cl. HECKER (l. c.) cum scobe ferri et camphora mixtum iis ingerendum praecipit, quibus intemptius salinae fluxus abortus fuit. Similiter in homine, qui viride aëris deglutierat, egregio cum euentu vsus est floribus sulphuris NAVIER (contrepoisons de l'arsenic, du sublimé corrosif, et du plomb. à Paris. 8. I. 1777.).

PRAEPARATA.

Spiritus sulphuris per campanam, ex sulphuris infra campanas vitreas flagrantis vapore in guttas condensato collectus, spiritui vitrioli parum assimilis, vt huius plurima pars, supellectili quamuis valde diuersa, ex sulphure obtineatur, virtute refrigerante, putredini aduersa, leuiter constringente, in febribus, praesertim putridis et malignis, atque aphthis perinde utilis.

Hepar sulphuris calcareum, *Sulphur calcis*, optime ex testis ostrearum cum sulphure vltis paratur, et vasis clausis facillime seruari siccum atque intemeratum potest; ceterum id ipsi commune est cum reliquis speciebus hepatis sulphuris, quod aqua facile dissoluatur, et adufo acido dilutioni aërem siue gas emittat hepaticum, inflammabile, aqua denuo dissoluendum, et teterrimum ouorum putridorum foetorem spirans. Egregie certe conducit hoc hepar in iis malis, quae nimium argenti viui

et remediorum ex eo paratorum vsum excipiunt, nisi inueterata nimis fuerint (HAHNEMANN apud MONRO l. c. 2. p. 54).

Hepar sulphuris arsenicale, Liqueur auripigmenti, Atramentum sympatheticum, Liqueur vini probatorius Zelleri, ex auripigmento cum calce et aqua cocto paratus, non medicamento quidem loco inseruiens, sed eo, quod metalla plurima soluta, si quidem rite et recens paratus sit, obscuro colore praecipitet, detegendae in vino, butyro, oleis labi plumbeae adhibitus (ZELLER docimasa, signa, caussae et noxae vini lithargyrio mangonifati. Tubing. 1757. GAUBIUS Verhandeling. van het Maatschappij der Weetenskopen te Haarlem. I. p. 112 sq. CARTHEUSER progr. I — 3. de quibusdam vinorum adulterationibus. Giesl. 1779. 8.), quo scilicet instillato materiae illae, si quidem suspicio plumbi inhaerentis iusta fuerit, subito colorem fuscum vel nigrum adipiscuntur, et simile sensim sedimentum dimittunt, vt tamen idem sit experimenti istius euentus, siue casu fortuito ferrum, cuprum, aurichalcum, stannum aliudue metallum subierit vinum, siue consulto adiectum fuerit plumbum, lithargyrium aut cerussa.

Hepar sulphuris vulgare, Hepar sulphuris salinum, Sulphur potassae, Sapo sulphureus, ex sulphure et cineribus clauellatis, igne, quo sulphur liquefcere incipit, adiuuante, paratum, aqua et vini spiritu facile soluendum, vt tamen solutio quamuis limpidiissima, aëris libero accessui exposita, breui, et citius adhuc ab acidi vel debilissimi guttulis nonnullis

nullis instillatis lactescat; aqua solutum tanquam potens arsenici, mercurii sublimati corrosivi, viridis aeris deglutiti, ipsiusque plumbi antidoton praedicatur a Cl. NAVIER (l. c. p. 25. 213. 312. 2. p. 13.), qui tamen experimentis potius extra corpus humanum institutis nititur, quam periculis in corpore viuo captis, idemque remedium in aliis quoque, praesertim pectoris morbis chronicis (an variis chronicis variae hepatis sulphurei species? Paris. 1778.) commendat. Ita Clar. HECKER (l. m. c.), vt interpestium salivae fluxum, ab argenti vivi usu excitatum, sistat, vnciam sulphuris tribus vnciis lixiuii caustici solui, solutionem per colum traiectam octo partibus aquae corticis aurantiorum dilui, et singulis horis cochleare eius recipi suadet.

Tinctura sulphuris, Solutio hepatis sulphuris spirituosae, ex hepate sulphuris vulgari et vini spiritu parata, si quidem recens sit, rutila, et a sulphure contento sudorem atque insensibilem transpirationem potenter mouens, ideo in morbis rheumaticis, arthriticis, cutaneis chronicis salutaris, ad 40, 60 et plures guttas exhibita, in pectoris morbis dubiae efficaciae; at aliquandiu asseruata plurimum sulphuris, cui colorem et virtutem illam debet, dimittens, et ab acido quocunque instillato cum foetore lactis opacitatem induens.

Syrupus sulphuris, Arcanum beccicum Willisii (*Pharm. Wirtemb.* 2. p. 201.), est hepar sulphuris vulgare aqua distillata solutum et cum saccharo ad syrupi spissitudinem coctum, TH. WILLISIO in morbis pectoris chronicis, ipsa adeo phthisi decantatum,

L 3

cantatum,

cantatum, et ab vncia dimidia ad integram vsque exhibitum, ob praedominantis falis lixiuiofi acrimoniam irritantem in phthisi nunquam, et vix nisi in iis pectoris malis admittendum, quae ab infarciēte tenaci pituita, et torpore ac relaxatione solidarum organi respirationis partium nascitur.

Lac sulphuris, Magisterium sulphuris, Praecipitatum sulphuris, Cremor sulphuris, Butyrum sulphuris, est sulphur attenuatum albidum, ex hepate sulphuris vulgari aqua soluto per acidum liquorem praecipitatum, elotum atque exsiccatum, flores sulphuris lotos efficacia vix superans, quamuis praeter alios a WERLHOFIO (l. c.) in asthma, alui obstructione ab haemorrhoidibus nata, colica, cardialgia, hydrope scarlatinam excipiente, a drachma dimidia ad integram, et a Cl. MELLIN (l. c. p. 238.) in morbis cutaneis a dimidio ad integrum ferupulum, infantibus adeo propinatum, multam opem tulerit.

Hepar sulphuris ceratum, est hepar sulphuris vulgare, cui, in aqua distillata soluto, in vase terreo vitreo cortice intus obducto tantum sensim iniicitur cerae albae, vt saponis spissitudinem nanciscatur; commendatum tanquam remedium valde efficax contra effectus venenorum arsenicalium et mercurialium a Cl. SINGER (*medicinischem-chemische Abhandlung über ein sicheres Gegengift aller Mercurialgifte etc. Wien. 1786.*).

Hepar sulphuris martiale, mistura ex aequali sulphuris et falis tartari, et dimidia scobis ferreae parte per fusionem facta, aqua soluta, ex sententia

NAVIER

NAVIER potentissimum (Contrepoisons etc. 1. p. 104.) arsenici, (l. m. c. p. 221. 222.), mercurii sublimati corrosivi albi (l. m. c. p. 321.), viridis aeris, et (l. c. 2. p. 8.) plumbi plumbeorumque adeo antidoton.

Sapo veneris, massa grisea ex fuso cum duodecima cupri rasi parte hepate sulphuris vulgari, lixiuio caustico soluto, et agitatione continua intermisso papaveris albi oleo in saponis speciem redacto, nata, exigua iam dosi vrinam valide mouens, et siue tinctura rhabarbari soluta, siue cum extractis in pilulas subacta, in hydropo utilis (BVCHOLZ diff. de saponibus quibusdam mineralibus. Ienae. 1763. 4. §. XXVI. p. 25. §. XXXII. p. 30.).

Sapo lunae, niger, simili modo, quo sapo veneris, ex argento, hepate sulphuris, lixiuio caustico, et oleo papaveris confectus, teste multiplici Ill. BVCHOLZII (l. c. §. XXV. p. 24. §. XXXI. p. 29.) experientia, aluum et vrinam et muliebrem fluxum pellens, et vermes necans, scrupuli dimidii pondere, siue terra foliata tartari et tinctura rhabarbari addita forma soluta, siue cum puluere ialapae in pilulas redactus, exhibeatur, in pedum oedemate atque incipiente hydropo salutaris.

Sapo solaris, ex hepate sulphuris vulgari cum sedecima auri portione liquato aqua soluto, et pari ratione, quae in parando sapone veneris iam dicta fuit, cum lixiuio caustico et oleo papaveris cocto natus (BVCHOLZ l. c. §. XXIV. p. 23.), vi resolvente et laxante, teste Eiusdem Clarissimi Viri (l.

m. c. §. XXX. p. 29.) experientia, arthriticis aliquando proficiuus.

Hepar sulphuris volatile, v. Sal ammoniacum: Spiritus salis ammoniaci sulphureus.

Aër hepaticus, Gas hepaticum. Foetidissimus ille halitus, qui instillato cuicunque hepatis sulphuris speciei acido affurgit, facile flammam capiens, omni animali, si aëre vitali non temperatus pulmonibus hauriatur, lethalis, aquam tamen facillime subiens.

Aqua aëre hepatico impraegnata, haud raro in naturae sinu ipso obuia, de quo alibi dicitur, facile quoque per artem paranda: Externo vsu prodest in scabie, si tum partes illa defoedatae quotidie aliquoties ea lauentur, tum lintea, quibus aeger induitur, in illam intingantur (HAHNEMANN ap. MONRO l. c. 2. p. 49.): Inseruit praeterea ista aqua, si ex duabus hepatis sulphurei calcarii et septem partibus cremoris tartari cum aqua vehementer concussis paratur (HAHNEMANN *chem. Annal.* 1788. I. p. 291 sq.), tam arsenico quam plumbo detegendo; illud enim, siue aqua meraca, siue acidis solutum, ab ea instillata sedimentum flauum, hoc siue vino, siue alio liquore solutum atrum dimittit, instillato vitrioli oleo nunquam iterum solvendum, quod posterius utique contingit ferro per hanc aquam praecipitato.

Balsamum

Balsamum sulphuris est solutio sulphuris spissior rubra vel fusca (Pharm. Wirtemb. 2. p. 31.) per oleum quoddam, e. gr. petroleum (*barbadense*), oleum succini (*succinatum*), terebinthinae (*terebinthinatum*), anisi (*anisatum*), amygdalarum (*amygdalatum*), vel lini, cui tamen sub finem olei terebinthinae adhuc portio superadditur (*Balsamum sulphuris Rulandi*), peracta, olim medicis familiaris, tum externo, tum interno usu, hodie haud inique neglecta.
